

אור וחיות

מבית אַעיינותיך | גליון 2 | ר"ח טבת תשע"ו

גליון מיוחד

מתוך התוועדויות י"ט כסלו בבניי האומה

בפתח הגיליון

ר"ח טבת תשע"ו

תגובות נלהבות הגיעו אל שולחן המערכת בעקבות הגיליון הקודם "י"ט כסלו", בהמשך לזה הננו להגיש גיליון ובו חלק מנאומי הרבנים הגאונים החסידים שליט"א שדיברו בחגיגות י"ט כסלו דהאי שתא, באירועים שהתקיימו בס"ד בבנייני האומה בירושלים לכבוד יום זה.

לבקשת ודרישת רבים, אי"ה נמשיך להו"ל חוברת זו במתכונת של ירחון שיוקדש לדברי הגות ומחשבה ברוח החסידות בנושאים מסוימים בעבודת השי"ת או מענייני דיומא. כמו"כ יבואו אי"ה מדורים קבועים בבירור וליבון דרכי העבודה במשנת החסידות, ופירושי החסידות על מאמרי רז"ל בש"ס ומדרש.

אנו תקוה כי חוברת זו תביא תועלת לחפצים בקרבת ה' ובעבודתו בטהרה ובזכות הרעיון והמחשבה, עדי יקוים היעוד "כי כולם ידעו אותי" במהרה בימינו אמן.

מערכת "אור וחיות"

מעיינותיך

יוצא לאור על ידי ספריית מעיינותיך
ת.ד. 36251 ירושלים | דוא"ל toratchabad@neto.net.il
עריכה: הרב יהודה כהן, הרב ישראל לב, הרב משה שילת
הגהה וביקורת: הרב מאיר אלייאני

3 הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א
מוצש"ק וישלח
"אור וחיות נפשנו ניתן לנו"

6 הגה"ח ר' חיים שלום דייטש
שליט"א
קול דודי דופק פתחי לי

8 הגה"ח ר' שבתי סלאבטיצקי
שליט"א
אבא, הם באו לקחת אותך!

12 הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א
התועדות י"ט כסלו

17 הגאון הגדול ר' זלמן נחמיה
גולדברג שליט"א
יסוד חובת חינוך ע"פ
הלכות תלמוד תורה בשו"ע רבינו

20 הגה"ח ר' פינחס פרידמן שליט"א
הקשר של גאולת אדמו"ר הזקן
ליום ההילולא של רבו המגיד
ממעזריטש

26 שביבים משיחתו של הגה"ח ר' יואל
כהן שליט"א אצל כ"ק האדמו"ר
מבעלזא שליט"א

30 תכנית לימוד בתניא "לב לדעת"

"אור וחיות נפשנו ניתן לנו"

הגאון החסיד הרב יואל כהן שליט"א

מקיימים אותן; ורק בגלל שאנו לא יודעים את המעלות של המצוות, לכן אין אנו יודעים מה צריך לעשות ומה לא לעשות. וזו הסיבה שהקדוש ברוך הוא ציווה אותנו עליהן: היות שהוא ברא את הכל, א"כ הרי הוא יודע את התכונות והמעלות שבכל דבר, התועלת או הנזק שהוא מביא, ועל כן הוא מצווה אותנו לטובתנו ומודיע לנו מה לעשות ואלו אשר לא תעשנה. כך אפשר לחשוב בהשקפה ראשונה.

באה תורת החסידות ומגלה שענין המצוות הוא שונה לגמרי:

מהותה של "מצווה" היא, שזהו ציווי של הקב"ה. "מצווה" מלשון "צוותא" וחיבור². על ידי קיום מצוה, נעשה חיבור של האדם עם הקב"ה. האדם מצד מציאותו הרי הוא נברא ככל הנבראים בעולם הזה השפל. ולאידך, הקב"ה הוא אין סוף ובלי גבול לגמרי, והוא שלם בתכלית השלימות. ואם כן, כיצד יתחבר נברא שפל עם הקב"ה שהינו בלי גבול? אלא על ידי שמקיימים את מצוותיו, עושים את הרצון שלו, על ידי זה

כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע כתב באחת השנים מכתב לקראת י"ט כסלו¹, בו הוא מתבטא אודות תורת החסידות שבה "אור וחיות נפשנו ניתן לנו". זאת אומרת שתורת החסידות ענינה הוא - "אור". במילים קצרות אלו ניתן להבין את נקודת החידוש של תורת החסידות.

במקום חשוך נמצאים אותם החפצים אשר נמצאים במקום מואר. הדלקת האור אינה מוסיפה משהו חדש, אלא שאותם דברים שכבר קיימים נעשים מוארים על ידי האור.

כך גם תורת החסידות היא "אור". היא אינה חס וחלילה הוספה על התורה, אלא היא מאירה ומראה את האמת של התורה. ניקח לדוגמא נושא כללי, שתורת החסידות מאירה אותו באור חדש:

ניתן לחשוב, שענין המצוות הוא על מנת להביא תועלת מסוימת לאדם המקיימן (או תועלת בעולם הזה, או תועלת בעולם הבא). לפי זה, אילו היינו יודעים ומרגישים בעצמנו את התועלת שנעשית על ידי המצוות או את הנזק שנעשה בהעדר קיומן, היינו מעצמנו

1. נדפס באגרות קודש שלו חלק א' ע' רנט.

2. לקוטי תורה בחקותי, מה, ג. מז, ב. ובכ"מ.

מתחברים איתו. זהו העניין של מצווה. מצווה מלשון צוותא וחבור.

זהו לא ענין נוסף במצווה, שעל ידה מתחברים עם הקב"ה, היינו שבנוסף על הסגולות הרבות בקיום המצוות, השכר שמקבלים בגן עדן והמלאכים הנוצרים על ידי קיום כל מצווה, ישנו עוד ענין בקיום מצווה מה שעל ידה מתחברים עם הקב"ה, אלא זהו מהותן של המצוות ועיקר עניינן - "צוותא וחבור" עם הקב"ה!

על פי זה מובן בפשטות מאמר חז"ל³ "גדול המצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה". הרי אם כל המצוות אינן אלא לגלות לנבראים מה מביא להם תועלת, הרי אין שום הבדל אם הוא מצווה או אינו מצווה - העיקר הוא שהוא יודע שזה טוב; אבל על פי הנ"ל, אין מקום לשאלה. אדרבה, אם הוא לא מצווה, חסר כאן כל העיקר, חסרה כל מהות המצווה. כאשר הוא מצווה, זה העיקר - כי אז הרי הוא מתחבר עם הקב"ה!

זהו בענין המצוות.

ועל דרך זה מאירה תורת החסידות את ענין התורה:

הגמרא⁴ מספרת, שתלמי המלך הושיב שבעים זקנים שיתרגמו לו את התורה. ובכדי שלא יתאמו ביניהם שינויים בתרגום, הושיב כל אחד במקום אחר, באופן שלא יוכלו לדבר ביניהם, ואז הוא יראה אם התרגום של כל השבעים הוא אותו תרגום.

הם עשו כמה תיקונים, ומן השמים כיוונו כולם לאותם שינויים. השינוי הראשון שהם עשו הוא, שבמקום "בראשית ברא אלוקים" הם כתבו "אלוקים ברא בראשית", זאת משום שהם חששו שתלמי המלך יחשוב, שישנו איזה אליל הנקרא בשם "בראשית",

3. קידושין לא, א.

4. מגילה ט, א.

והאליל הזה הוא ברא את אלוקים. ובכדי להישמר מזה, הם תרגמו כאילו שהיה כתוב "אלוקים ברא בראשית".

והנה, ידועה השאלה⁵ מדוע התורה מתחילה באות ב' (בראשית) ולא באות א'. גם בתלמוד ירושלמי⁶ הובאו כמה טעמים. והנה על פי התרגום שהם תרגמו "אלוקים ברא בראשית" נמצא, שאצל תלמי המלך התורה מתחילה באות א'!

אמנם הסיבה על כך היא בכדי שלא יטעה כנ"ל, אבל זה שנהיה כאן שינוי עיקרי כל כך בנושא התחלת התורה באות א', בוודאי יש בזה ענין גדול שהרי כל פרט בתורה הוא בתכלית הדיקוק, וכל קוץ ותג יש בו תילי תילים של הלכות, ובוודאי בענין עיקרי כזה.

כ"ק אדמו"ר זי"ע מבאר בזה⁷ כך: בעצם, מה זה "תורה"? עיקר עניין התורה הוא, שהיא תורתו של הקדוש ברוך הוא, שהקדוש ברוך הוא הוא נותן התורה. זה עיקר העניין של התורה.

אפשר להסתכל על התורה כחכמה הכי גדולה והכי עמוקה, וזה הרי מה שאנו עושים במשך היום - לומדים תורה בהבנה ובהשגת השכל. ועל דרך זה בכל העניינים שבין אדם לחברו, משפטי התורה הם תכלית הטוב והצדק. וה"גדלות" של תורה היא, ש"נברא" מוגבל לא יכול להכיל ספר כזה, שמכיל כזו הרבה עמקות, שמכיל כל כך הרבה צדק. כל בן אדם הוא מוגבל, כל בן אדם הוא טועה, כל בן אדם הוא משוחד. אז ממילא הוא לא יכול לעשות ספר עם כל כך עמקות ויושר. רק הקב"ה, שהוא תכלית השלמות, הוא יכול לתת תורה

5. ראה רבותינו בעלי התוס' וחזקוני ריש פרשת בראשית.

6. חגיגה פ"ב סה"א. תנחומא ובראשית רבה ר"פ בראשית.

7. אוצר לקוטי שיחות ח"א שיחה ב לפרשת בראשית.

בסוגיא אינה קיימת אצל התלמיד. אבל בכל זאת, התלמיד יודע בעצמו שמה שהוא למד זהו רק שכל מצומצם, והוא יודע שיש כאן דברים יותר עמוקים. הוא יודע שהרב מבין בזה הרבה יותר. באופן זה הרי מה שיש באמת לתלמיד הוא רק ההשגה המצומצמת, ואילו העומק שיש בסוגיא מרחף עליו רק בידיעה כללית ובדרך "מקיף". אמנם בענייננו, בלימוד התורה, הרי אנו אומרים בברכת התורה "ונתן לנו את תורתו!" הקב"ה נתן לנו את התורה שהוא לומד, את התורה שהוא מבין. את זה גופא הוא נתן לנו, ויש לנו את זה ב"כלים" שלנו!

כשיהודי לומד "שניים אוחזין בטלית", יש בזה את כל העמקות שבעולמות העליונים, בכל הדרגות שבסדר ההשתלשלות עד הקדוש ברוך הוא בעצמו! וכל זה הכניס הקב"ה ב"שניים אוחזין בטלית". אבל כאשר הגוי לומד "שניים אוחזין בטלית" הרי זהו כפשוטו, ולמעלה מזה אין כלום. הקב"ה בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו כפי שהיא אצלו!

וזהו הרמז בשינוי שנעשה בתרגום עבור תלמי המלך: כשיהודי לומד תורה, יש את נותן התורה שזה הא', והלימוד וההבנה המוגבלים הם רק שלב ב'. אבל אצל אומות העולם הלימוד הוא האל"ף, הוא השלב הראשוני והעיקרי אצלם. אין משהו יותר נעלה מזה, שהרי לעיקר ענינה של התורה - מה שהיא כולא חד עם הקב"ה - אין להם כל שייכות.

אלה דוגמאות בולטות המראות שחסידות לא אומרת דברים חדשים כלל, אלא רק מאירה מה זה מצווה, מה זה תורה, מה זה שניים אוחזים בטלית, ובהכרת והרגשת עניין זה יש עומק לפנים מעומק. ושלמות ההכרה בזה תהיה לעתיד לבוא כאשר משיח יגלה את סודות התורה העמוקים ביותר.

כה עמוקה, הוא יכול לתת מצוות שבין אדם לחברו עם כל כך הרבה צדק. לכן היה צריך שהקב"ה ייתן את התורה.

באה תורת החסידות ומאירה את הדברים באור חדש: התורה היא - כדברי הזוהר⁸ "אורייתא וקודשא בריך הוא כולא חד", זהו עיקר עניין התורה! התורה ניתנה לנו מהקב"ה נותן התורה וכשיהודי לומד תורה הרי הוא מתחבר עם הקב"ה נותן התורה שלמעלה מכל הגבלה. וכאמור, אין זה עוד ענין בסגולת התורה, שבנוסף על השכר בעולם הבא והתועלת בעולם הזה על ידי לימוד התורה, הנה ישנו עוד ענין - החיבור עם הקב"ה, אלא זהו עיקר ענין התורה!

לכן מתחילה התורה באות ב': יהודי צריך לדעת, שזה שהוא לומד את התורה בשכלו, והוא מבין ומחכים, זהו העניין השני (ב') שבתורה, ואילו ענין הא' שבלמוד התורה זה ההתקשרות עם נותן התורה, הקב"ה בעצמו. כתוב בגמרא⁹: אנכי ראשי תיבות אנא נפשי כתבית יחבית. הקדוש ברוך הוא אומר שהוא עצמו הכניס את עצמו ונתן את עצמו - כתבית יחבית - בתורה. זהו העיקר והאל"ף של התורה.

עניין זה שייך רק אצל יהודים. אצל אומות העולם זה לא שייך כלל. היינו לא רק שגוי אינו יכול להרגיש את האלקות שבתורה, אלא שלגוי אין כלל שייכות לזה. אפשר להמחיש זאת מדוגמא של רב ותלמיד, כשהתלמיד הוא באין ערוך לגבי רבו, ואין לו שום ערך לגבי שכלו של הרב. הנה כשהרב רוצה ללמד אותו סוגיא קשה, הרי הוא מצמצם את עצמו ללמד את התלמיד רק לפי ערך הבנת שכלו של התלמיד. באופן זה נמצא שלתלמיד יש רק את ההבנה המצומצמת, ואילו ההבנה שיש לרב

8. חלק א כד, א. חלק ב ס, א.

9. שבת קה, א. כגירסת העין יעקב.

קול דודי דופק פתחי לי

הגה"ח הרב חיים שלום דייטש שליט"א

כפי שאדמו"ר הזקן בעצמו כותב בדף השער, "לבאר היטב איך הוא קרוב מאוד", ומיוסד על הפסוק "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפך ובלבך לעשותו".

מה בעצם אדמו"ר הזקן כתב בספר להסביר "איך הוא קרוב"?

בשני הפרקים הראשונים מתחיל לבאר ולגלות שיש ליהודי נשמה שהיא "חלק אלוהי ממעל ממש" ויש לו גם נפש הבהמית, והוא ממשיך לפרט את פרטי הכוחות שיש לנשמה ואת פרטי יהודי יודע מה הם הכוחות שיש לו, אזי יש יכולת לעורר אותם, משום שהוא יודע איך לגלות אותם. שכן הדרכים איך לגלותם גם הן מבוארות בספר. יהודי לא צריך לייצר דברים חדשים, הוא צריך רק לגלות את מה שנמצא בתוכו.

אם מתבוננים בפסוק הזה, קול דודי דופק, כפי שאדמו"ר הזקן בעצמו מסביר בכמה ממאמריו (בלקוטי תורה שיר השירים, ובמאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' פט) את הפסוק "פתחי לי אחותי

באופן כללי, הניגונים שיש בידנו ממנהיגי החסידות, הם ברובם ללא מילים, ניגונים שעיקרם במחשבה. גם אדמו"ר הזקן חיבר כמה ניגונים ללא מילים, ובראשם ניגון "ארבע בבות" המפורסם, אולם לצידם הוא חיבר גם כמה ניגונים על פסוקים מסוימים. העובדה שהוא בחר בפסוקים אלו במיוחד, מלמדת אותנו שיש בפסוקים אלו מסר עיקרי בנוגע לתורתו ושיטתו הכללית בעבודת השם. אדמו"ר הזקן חיבר ניגונים על מילים מסוימות, משום שהמילים האלה היו חלק עיקרי בכל השיטה שלו.

אחד מהניגונים שהוא חיבר על מילים הוא על הפסוק "קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי".

היות וחלק גדול מהקהל כאן נבחן עכשיו על חלקים שונים בספר התניא, הרי המשמעות של פסוק זה היא די ברורה בנוגע לשיטתו הכללית של אדמו"ר הזקן.

מטרתו וענינו של ספר התניא, הוא

י"ח ועד כ"ה ועד בכלל. זה אחותי. רעייתי הוא מסביר בכמה מקומות שזו האהבה שקשורה עם ההתבוננות של קריאת שמע, זה מה שנקרא בתניא בפרק נ' "אהבה כרשפי אש". יונתי זה האהבה בתענוגים (המבוארת בסוף פרק ט ובסוף פרק מ). ותמתי היא על ידי שעושה לו ית' דירה בתחתונים ונעשה כביכול שותף "תמתי-אומתי", יהודי מגיע לדרגה כזו שהוא נחשב כביכול תאום של הקב"ה.

כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ אמר על ניגון זה, שרבינו הזקן פעל בו להוציא את הלכלוך שיש באדם. דהיינו לפתוח את ההסתרים ולהגיע לנשמה עצמה.

א-לי אתה ואודך

נקודה זו אפשר להבין גם בניגון נוסף שיש בידנו מרבנו הזקן, הניגון "א-לי אתה ואודך, אלוקי ארוממך". מסופר שהוא חיבר ניגון זה בפעם הראשונה שחגגו את גאולת י"ט כסלו (בשנה שלאחרי המאסר והגאולה), תוך כדי הליכתו אל החגיגה. המסר של ניגון זה הוא, שבכל מצב, ואיך שלא יהיה, הרי "א-לי אתה", היינו - זוהי עובדה מוגמרת שמגיעה לכל יהודי מלמעלה (ובגמרא אמרו "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא", ומדובר גם ביהודי שחטא בחטאים חמורים), והיינו משם שהקב"ה מצידו הוא אלוהי של כל יהודי בשר הוא, וזהו המשך הפסוק "א-לי אתה", לכן "ואודך", היינו שנדרש ממני רק להכיר בזה ולהודות לקב"ה.

בלי חסידות הפירוש הוא הפוך, קודם כל על האדם להודות לה', ואז תהיה לו שייכות אליו. אבל בחסידות מוסבר ש"א-לי אתה" זה בכל מקרה, ומהאדם רק נדרש להתאים את עצמו ולהכיר בכך!

רעייתי יונתי תמתי", מוצאים שהתארים האלה - אחותי רעייתי יונתי תמתי - הם תארים שנאמרו על הנשמה היהודית שיש לכל יהודי. כל יהודי הוא במדרגה של אחותי, כל יהודי הוא במדרגה של רעייתי, וככה גם יונתי ותמתי. אלא מה? זה מכוסה, והעבודה שלנו זה רק לפתוח, להוריד את ההסתר. וזהו "פתחי לי", הקב"ה מתחנן לכל יהודי: פתחי לי, רק לפתוח. לא צריך לעשות דבר חדש, הכל כאן, הכל יש לכל יהודי. מה שנקרא "נמצא אצלו במזומן". רק צריך לפתוח!

אינו דומה מי שצריך ללכת לעבוד ולהביא את הכסף, למי שיש לו ארנק סגור ושם נמצא כל הכסף, הוא רק צריך לפתוח את הארנק. וזה בדיוק שהפסוק אומר: פתחי לי, את הרי אחותי, יש לך את הכוחות של אחותי, ויש לך גם את הכוחות של רעייתי.

וכפי שהוא מסביר את כל ארבע השמות שיש ליהודי: אחותי זה הקשר הטבעי שיש ליהודי עם הקב"ה. מי שמתמצא בתניא, זה הפרקים שמפרק

אבא, הם באו לקחת אותך!

הגה"ח הרב שבת
סלאבטיצקי שליט"א

ברצוני לספר מעשה שהיה לפני כמה שנים באמריקה. שני יהודים (ר' מיכאל ליפסקר ור' גרשון גרוסבאום) נסעו למיאמי על מנת להפיץ שם יהדות. נסעו ונסעו ובאמצע הדרך, באמצע הלילה, הבנוין נגמר.

באמריקה יש תחנות דלק במקומות מרוחקים, הממוקמות באמצע הכבישים הארוכים. הבעלים של התחנות מתגוררים שם עם משפחותיהם. יהודים אלו עצרו באמצע הדרך בתחנת דלק ומצלצלים בפעמון, מהדלת יצא אדם מגודל ומגושם ומילא להם בנזין. תוך כדי שמילא להם הוא נכנס הביתה, ומיד יצא חזרה וביקש מהם להיכנס אליו הביתה.

בתחילה הם חששו להיכנס פנימה, אבל משהוא הפציר בהם להיכנס הם נעתרו לבקשתו ונכנסו. כשהם פתחו את הדלת ראו מולם אדם מבוגר היושב על כיסא גלגלים. הוא שאל אותם באידיש פולנית עסיסית: ווער זיינט איר? - מי אתם?]. הם היו בהלם לשמוע פה, באמצע שום מקום, יהודי מדבר באידיש. לאחר שהתעשתו ענו לו: אנחנו שלוחים של הליובאוויטשער רבי, אנחנו נוסעים לקרב יהודים. כשהוא שמע את זה, הוא פרץ בבכי. ככה במשך עשרים דקות בכה ובכה מאין הפוגות. אשתו והילדים שמסביבו ניסו להרגיע אותו, אך ללא הצלחה...

לבסוף אחרי שנרגע, פתח וסיפר להם את סיפורו: הייתי באושוויץ, איבדתי אישה, איבדתי את כל הילדים שלי, את כל המשפחה שלי. נשארתי יחידי מכל הבית. אחרי המלחמה באתי לאמריקה כניצול שואה, נתנו לי דירה בוויילאמסבורג, והחלטתי שאיני רוצה להיות יהודי - "אויס איד". החלטתי שאני לא רוצה קשר עם הקב"ה. אצלי נגמר הקשר. הורדתי את הכיפה,

התחתנתי עם שיקצע [גויה] וחייתי את חיי בוויילאמסבורג.

אבל בלכתי ברחוב כשהייתי רואה את החרדים עם הלבושים היהודיים, זה היה דוקר לי בלב, לא הייתי יכול לסבול את זה עד כדי שקמתי ועזבתי את וויילאמסבורג ונסעתי למיאמי. בשנים הראשונות היה בסדר, לא ראיתי שם יהודים. אבל אחרי כמה שנים, פתחו שם בית חב"ד, ואז התחילו לפתוח בית כנסת ולאחמ"כ ישיבה. ואני חושב לעצמי: איך אני בורח מהיהודים? איפה אני בורח? אז קניתי את תחנת הדלק הזאת, אי שם באמצע הכביש המהיר באמריקה, פה אני לא יראה אותם!

אבל לפני כמה חודשים התעוררתי בלילה ולא הצלחתי לישון. [כשאנחנו מתעוררים בלילה, ישיבע בוחרי'ם, מה הם עושים? פותחים ר' חיים, ר' נפתלי, ר' שמעון, אבל הוא אין לו את כל זה... יש לו משהו אחר. יש לו איזה מכשיר, שאני לא יודע אם כולכם מכירים, שנקרא טלוויזיה, זה כזה מכשיר משונה...].

אני פותח את הטלוויזיה ואני רואה תמונות. יש לי כזה מכשיר שאני לוחץ ומחליף את הקווים, ושום דבר לא מעניין אותי. ופתאום... פתאום אני רואה באותו מכשיר הטלוויזיה בן אדם עם זקן לבן, ומלא אנשים חסידים מסביבו, מדברים מאמע לשון, מדברים אידיש. היתה לי דקירה בלב, ומיד לחצתי על הכפתור, המשכתי הלאה. רציתי לברוח. לא רציתי לראות. אבל חזרתי בחזרה, ושוב, ושוב. בסוף נשארתי שם.

ואז אני רואה יהודי מדבר אידיש עסיסית כזאת, וחסידים שרים ניגונים, והניגונים מדליקים אותם, מדליקים את הנשמות שלהם. ולמטה אני רואה כתוב: ליובאוויטשער רבי. נשארתי להקשיב.

ופתאום אני שומע שהרבי הזה מזכיר רמב"ם, והרבי אומר שהרמב"ם כותב שהבטיחה תורה שכל עם ישראל יחזור

את המטבח, והוא התחיל להניח תפילין, התחיל להתפלל וללבוש ציצית.

זה נקרא כי לא ידח ממנו נידח.

ואז הוא אמר להם: אני אהבתי להתלבש בבגדים יפים. כובעים של בורסלינו. ידעתי שאני בורח מהקדוש ברוך הוא, ידעתי שאני מכניס את הראש שלי בבגדים, בחיצוניות. עכשיו תפסתי את האמת.

והבן אדם הזה נפטר לפני ארבע שנים, והשאיר צוואה שיקברו אותו בקבר ישראל, ששימו את השם היהודי שלו ולא את השם החס ושלום להבדיל...

ומה זה אומר לנו? זה אומר שלכל אחד יש בו את 'הגוי אשר בקרבך', וכולנו צריכים להתנתק, לתת גט כריתות לאותו גוי שבקרבנו.

אז לחיים, לחיים! שנזכה בקרוב ממש לביאת משיח צדקנו.

וכשמשיח יבוא, נגיד לו: כתבנו את הגט, התנתקנו מהגוי אשר מקרבך.

לחיים ולברכה! שנזכה להתראות כולנו עם כל עם ישראל ביחד, בבנין בית המקדש השלישי בקרוב ממש.

מה שחסידות מסוגלת לעשות

כיצד באמת אפשר להגיע לזה? הלא זוהי עבודה קשה? לנפש הבהמית יש את הרצונות שלה, רצונות של העולם הזה, והעולם הזה הוא באמת עולם גדול ומפחיד... כיצד ניתן לא להתפעל ממנו? כיצד האדם יכול להרגיש חי ומאושר בעולם שיש בו כ"כ הרבה תאוות?

בשביל זה צריך ללמוד חסידות. ללמוד ולהחדיר בעצמנו שהקב"ה מחיה ומהווה את העולם כל רגע. וכשלומדים איך דבר הוי' מהווה כל רגע את העולם, והוא המציאות האמיתית של העולם

בתשובה, לא ידח ממנו נידח, והמשיח יבוא ויקבץ נידחי ישראל. והרבי בוכה ואומר: כשמשיח יבוא הוא ילך מיהודי ליהודי, יקח אותו ביד. והרבי אומר: גם יהודי שבורח מהקדוש ברוך הוא, גם יהודי שרוצה להתנתק מהקב"ה, גם יהודי שאומר אין לי חלק באלוקי ישראל חס ושלום - גם אותו המשיח יבוא ויקח אותו יד ביד באהבה ובריעות ויקרב אותו לקב"ה.

נדלקתי. השתניתי תוך כמה דקות. כל העבר שלי חזר. הניגונים, המילים של הרבי שעוד מעט משיח בא - הדליקו אותי. כל הלילה לא יכולתי לישון. בבוקר אספתי את אשתי השיקצע ושלושת הילדים, זה שאתם ראיתם אותו, ההר אדם, זה הבכור. אמרתי להם את הסוד ששמרתי כל השנים שלי, אמרתי להם: אני יהודי. אתם לא יהודים, אבל אני יהודי. ואז סיפרתי להם שאתמול ראיתי איזה אחד, איזה יהודי צדיק שאמר שעוד מעט משיח בא וכו' וכו'. לא היה לי את הכוח להתנתק מהשיקצע, אבל לכל הפחות את הצעד הראשון, להגיד ש"אני יהודי", לזה היה לי את הכוח.

הלילה הלכתי לישון. פתאום הבן שלי מעיר אותי, הבן שלי אומר לי: אבא, אני רוצה להגיד לך משהו. מה? אבא, אתה זוכר שסיפרת לנו על ההתוועדות, שראית את האנשים עם הזקנים השחורים ועם הכובעים השחורים, ואז סיפרת שעוד מעט משיח בא והוא לוקח את כל היהודים, אבא, הם באו לקחת אותך!

וכשאתם נכנסים, אני שואל אתכם: מי אתם? אנחנו שליחים של הליובאוויטשער רבי! וואו.

אתם וודאי שואלים מה היה סוף הסיפור?! אז סוף הסיפור היה שהרב ליפסקר והרב גרוסמן לא המשיכו למיאמי. הם נשארו אצלו בבית, הכשירו

ו"אין עוד מלבדו", ולא מסתפקים בלימוד, אלא מתפללים עם זה וחיים את זה, מבינים כמה העולם הזה באמת 'שווה' ואז ממילא לא יתכן שמשוהו מהעולם הזה יבלבל אותנו.

לימוד החסידות אינו 'הידור מצווה', הלימוד הזה מסביר ומחדיר לנו את האמונה האמיתית בהקב"ה. האמונה היא המצווה הראשונה אצל הרמב"ם, היא גם יסוד ושורש לכל עבודת ה' של כל אחד ובלעדיה ח"ו...

ישנם שחושבים שהגדרת אמונה פירושה - שלילה. לא לעבוד עבודה זרה, לא לכפור בה' ולברוח מאפיקורסות. אך כמובן שאמונה הוא עניין חיובי - להאמין שאין עוד מלבדו שאין עוד שום כח מלבדו יתברך. וכפי שהרמב"ם מסביר בתחילת הלכות ע"ז שגם אלו שעבדו עבודה זרה האמינו שה' הוא בורא העולם אלא שחשבו שה' נתן כח למציאות אחרת בעולם וזוהי כפירה.

וזה צריך להתבטא בחיי היום יום המעשיים, פשוטו כמשמעו. לדוגמא: כשלמישהו כואב הראש והוא לוקח 'כדור אקמול' והראש מפסיק לכאוב. במבט ראשון חושב האדם ש'כדור האקמול' הוא זה שריפא אותו. וכששואלים אותו הרי הקב"ה הוא ה'רופא כל בשר' ? מיד עונה, שאמת נכון הדבר שה' הוא הוא בעל הכוחות כולם, אך ה' נתן כח בכדור האקמול לרפא את האדם. האם אין זה דומה לעובדי עבודה זרה שהאמינו שה' נתן כח בכוכבים ומזלות להשפיע בעולם ?!

האמת היא שהקב"ה בכבודו ובעצמו, הוא ורק הוא, ריפא את הכאב ראש. כדור האקמול הוא רק צינור שעל ידו עובר השפע האלוקי לרפאות את האדם, צינור בלבד ותו לא !! ומי שחושב שבתחילת הבריאה ה' נתן באקמול כח לרפאות ולכן עכשיו ה'אקמול' הוא

מציאות עצמאית שיש בה כח לרפאות, דומה למה שכתב הרמב"ם על הטעות של עובדי העבודה זרה. (רק בשביל שתהיה "בחירה חופשית" הקב"ה עשה שייראה כאילו האקמול הוא זה שמרפא, אך צריך להיות ברור שהקב"ה בכבודו ובעצמו הסיר ממך את הכאב ראש).

ואת זה צריך להחדיר לראש. לא להסתפק בלימוד החסידות גרידא, אלא צריך לחשוב ולהתבונן במה שלומדים בחסידות, ובפרט לפני התפילה. התבוננות אפילו לזמן קצר ממש, כמו שתיים שלוש דקות, מחוללת מהפכה של ממש. וכאמור, דבר זה מוכרח ממש ונוגע לכל אחד.

לחיים!

לפני סיום - ישנו פתגם המקובל עוד מתלמידי הרה"ק רבי מנחם מענדל מוויטבסק צוק"ל ש"מה שהתוועדות חסידית יכולה לפעול, אפילו מלאך מיכאל אינו יכול לפעול". לכן בהזדמנות זו נאחל לכל התלמידים הצריכים למצוא זיווגם, שימצאו זיווגם בזאת השנה. ולכל אלה שצריכים זרעא של קיימא, שהקב"ה ייתן להם בזאת השנה זרע של קיימא. כל מי שצריך רפואה, שהקדוש ברוך הוא ייתן לו בקרוב ממש רפואה שלימה ברמ"ח איבריו וש"ה גידיו. ושנזכה בקרוב ממש לביאת משיח צדקנו.

מאוד יקרה, ובזה תלוי כל היופי של הכתר, אבל החיים של הבן היחיד שלי הם עוד יותר חשובים! לכן, קחו את האבן הטובה, רסקו אותה וערבבו אותה עם מים, ונסו לשפוך אל תוך פיו, אולי טיפה אחת תצליח להיכנס.

כל זה סיפר רבינו הזקן להרה"ק ר' פנחס, ונחה דעתו הקדושה ועל ידי כך סרה הקפידא.

אחר כמה רגעים, קרא המגיד לרבינו הזקן ואמר לו: ספר לי מה היה. המגיד ראה שהיה קטרוג עליו בשמים, ורבינו הזקן הסיר את הקטרוג, ורצה לשמוע מה היו הפרטים בזה. ויספר לו אדמו"ר הזקן את כל הסיפור.

וזהו הטעם שתורת החסידות התגלתה דווקא בדורות האחרונים: מצד ירידת הדורות והסכנה בה נתונים בני ישראל מחמת חושך הגלות, שוחקים את האבן היקרה שבכתר המלך ובלבד להציל את חיי בנו יחידו, עם ישראל.

הנסתר הופך להיות נגלה

לענין זה ישנו רמז מעניין מאוד: בהתחלת פרשת תולדות (אותה קוראים בתורה בתחילת חודש כסלו, הוא חודש הגאולה של תורת החסידות) נאמר "אלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק". מפרש רש"י "לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה... מה עשה הקדוש ברוך הוא? צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק". היינו שמלכתחילה, קלסתר פניו של יצחק לא היה דומה לאברהם (ובגמרא² הלשון הוא "הפך פניו של יצחק שיהיה דומה לאברהם". זאת אומרת, שלא רק שהוא לא היה דומה, אלא אדרבה, הוא היה

2. בבא מציעא פז, א.

אחד מתלמידי הבעל שם טוב היה הרה"ק ר' פנחס מקוריץ זי"ע. בינו לבין המגיד, היה ויכוח בנוגע לשאלה עד כמה אפשר וצריך להפיץ את סודות התורה. ר"פ מקוריץ סבר שדרכו של המגיד לדבר דברי חסידות עמוקים היא הפצה נרחבת מזו שראוי עבור סודות נעלים אלה. אולם המגיד סבר שאדרבא, זהו הסדר הראוי. פעם התארח ר"פ מקוריץ אצל המגיד ויצא מחוץ לבית הכנסת, והיה שם דף בו היה כתוב תורה של המגיד כפי שאחד מהתלמידים רשם, ונפל לו מכיסו וכך התגלגל הדף ובו סודות התורה על הרצפה. ר' פנחס כמובן מיד הרים את הדף, ונכנס לבית הכנסת עם הדף בידו כהוכחה לשיטתו למניעת פרסום סודות התורה. רבינו הזקן ראה אותו ומיד הבין מהי הקפידא שלו, וניגש אליו ואמר לו שהוא רוצה לספר לו מעשה.

מלך אחד היה לו בן יחיד כליל המעלות. יום אחד נחלה הבן במחלה מסוכנת ולא היתה שום עצה לרפאותו. אמנם, רפואה לא היתה, אבל "סגולות" כן היו. והסגולה שמצאו עבורו היתה - לקחת אבן טובה, לרסקה ולערבב אותה עם מים. וכשהחולה ישתה מים אלו אזי הוא יבריא. הלכו וחיפשו אבן כזו ולא מצאו, עד שמצאו שבכתר של המלך ישנה אבן כזו.

מכיון שכך, התלבטו השרים בשאלה כדת מה לעשות - מצד אחד, החיים של בנו יחידו של המלך נתונים בסכנה. מצד שני, היתה זו האבן הטובה שבכתר המלך, בה היה תלוי כל היופי של הכתר. תוך כדי שהם מתווכחים, נחלה הבן עוד יותר ועוד יותר, ועד שקמץ את השפתיים והתעורר ספק אם יוכלו לתת לו את הסגולה, ולא ידעו מה לעשות. הלכו ושאלו אצל המלך עצמו מה לעשות. ענה המלך: כתר המלך הוא מאוד יקר, והאבן גם

התגלות תורת החסידות בדורות האחרונים

קטע מתוך התוועדות יט כסלו תשע"ו, ירושלים
הגאון החסיד הרב יואל כהן שליט"א

"תלמיד ותיק" יש זמן מסוים מתי הוא יגלה זאת. ועל דרך זה בנוגע לתורת החסידות, שהיה זמן מסוים שהיתה צריכה להתגלות.

מכל מקום, שמענו מרבותינו שני טעמים למה התגלתה החסידות דווקא בדורות האחרונים.

טעם אחד הוא, שככל שהחושך נעשה יותר גדול, צריך לאור יותר גדול בכדי להאיר כנגדו.

בעניין זה של גילוי החסידות בכדי להתמודד עם חושך הגלות, ישנו סיפור מבעל ההילולא דהאי יומא - המגיד ממעזריטש זי"ע שהסתלק ב"ט כסלו תקל"ג:

ישנם השואלים: אם תורת החסידות היא חלק מהתורה, מדוע היא התגלתה דווקא בדורות האחרונים? מדוע לא התגלתה בדורות שלפניהם?

האמת היא, ששאלה זו אפשר לשאול לא דווקא על תורת החסידות, אלא על כל חלק מהתורה. על הגמרא גם כן, על הראשונים, על האחרונים. בכל דור יש חידושים בתורה, בנגלה דתורה, יותר ויותר. ומדוע הם לא התגלו קודם?

בדברי חז"ל עה"פ "לכל זמן" נאמר, שלכל חלק מהתורה יש את הזמן בו הוא צריך להתגלות, ולכל חידוש של

1. מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד.

הפוך, עד שהיתה צריכה להיות עשיה אחרת שיהיה דומה - "עשה הקדוש ברוך הוא".

לכאורה, בדרך כלל הבן דומה לאביו, אם כן, מדוע כאן מלכתחילה פניו של יצחק לא היו דומות לאברהם ועד שהיו הפוכות והיה צורך ב"עשיה" מיוחדת בשביל שיהיו דומות לאברהם אביו?

ועוד יותר אינו מובן: הרי אצל האבות הקדושים העיקר היה הנפש ולא הגוף. ואם כן, בשלמא אצל בן אדם רגיל ייתכן שהדמיון לאביו לא יהיה כל כך חזק, אבל אצל אלה שעיקרם הוא הרוחניות, אצלם היה צריך ודאי להיות דמיון. ומדוע בפועל זה היה להיפך?

ומבאר כ"ק אדמו"ר זי"ע: חז"ל אמרו³ "האבות הן הן המרכבה", היינו המרכבה העליונה. במרכבה יש ד' רגלי המרכבה, בעולם הבריאה ד' הרגליים הן פני אריה מהימין, פני שור מהשמאל. וכפי שנמשכו למטה, שלוש הרגליים הם שלושת האבות אברהם יצחק ויעקב, והרגל הרביעית זהו דוד המלך.

והנה, הרגל של הימין במרכבה והרגל

של שמאל הם שני דברים שונים. רגל ימין זהו חסד, ורגל שמאל זהו גבורה. חסד הוא דבר הנמשך מלמעלה למטה, כמו מים שיורדים ממקום גבוה למקום נמוך. ואילו גבורה זה הפוך - העלאה מלמעלה למטה, כמו אש שעולה למעלה. אברהם אבינו היה הרגל הימנית של המרכבה, שהוא מידת החסד, וכידוע שמידתו מדת האהבה כמ"ש "אברהם אוהב". אבל יצחק היה רגל השמאלית של המרכבה ומדתו היתה גבורה, וכמ"ש "פחד יצחק". אהבה ופחד אלו שני קצוות הפכיים. ולכן, כיון ש"האבות הן הן המרכבה", ואצלם הגוף היה כפי הנשמה, הנה היות ומצד נשמתם עבודת אברהם ויצחק הייתה הפכית, לכן גם הגוף - הקלסתר פנים - היה הפכי.

אמנם כאשר באו ליצני הדור ואמרו שמאבימלך נתעברה שרה, הקדוש ברוך הוא לא רצה שיהיה דבר כזה אפילו באופן של ליצנות! לכן "עשה" הקב"ה עשיה מיוחדת, לא רק שינוי למטה בגופו של יצחק, אלא השינוי היה למעלה במרכבה עצמה. הקדוש ברוך הוא עשה שכאילו הרגל השמאלית של המרכבה היא גם כן ימין. על זה היתה צריכה להיות עשיה מיוחדת. ומדוע כל זה? מפני שהיו ליצני

"ראשו כתם פז"

לפני הסתלקותו היו כמה תלמידים סביב המגיד והמגיד דיבר כמה דיבורים, ופנה גם כן לרבינו הזקן בעל התניא, ואמר לו: "י"ט כסלו איז אונזער הילולא" [י"ט כסלו הוא יום ההילולא שלנו], "אונזערע הילולא" - בלשון רבים. ולא תפסו אז מה הכוונה בזה. לאחר עשרים ושש שנים, כמנין שם הוי', בי"ט כסלו תקנ"ט, אירעה הגאולה של רבינו הזקן, ואז הבינו מה שהמגיד אמר: י"ט כסלו איז אונזערע הילולא.

לאחר הסתלקות המגיד, הטילו התלמידים ביניהם גורל בנוגע לטהרה של גופו הקדוש - מי יטהר את הראש, מי את הידיים, יד ימין, יד שמאל וכו'. היו פתקאות, וכל אחד מהתלמידים שנכח הוציא פתקא. על הפתקא שאדמו"ר הזקן הוציא היה כתוב: "ראשו כתם פז", ועליו הוטל לטהר את הראש. רבינו הזקן היה הצעיר מכל התלמידים והיה לו ספק מדוע הוא זכה לזה, לטהר את ראשו הקדוש של המגיד. ואחר כך נזכר בדבר שחשב שאולי בעבור זה זכה לכך: הרי ידוע שרבינו הזקן בהיותו במעזריטש למד בחברותא יחד עם הרה"ק ר' אברהם המלאך, בנו של המגיד. ר"א המלאך למד אתו קבלה ורבינו הזקן למד עמו נגלה (בקשר ללימוד זה ידועה העובדה שרבינו הזקן סובב את השעון בכדי שיהיו יותר שעות לימוד בהן ילמד מהרה"ק ר"א, ואמר על זה "מים גנובים ימתקו").

לימודם יחד היה באופן נעלה ביותר שאינו לפי הבנתנו כלל. וסיפר רבינו הזקן, שפעם אחת בתיקון חצות ראה על ר"א המלאך שעוד מעט, אם לא יעשו שום דבר, הוא יגיע לכלות הנפש פשוטו כמשמעו, סילוק הנפש מן הגוף. הלך רבינו הזקן והביא חתיכת לחם עם חמאה ונתן לר"א המלאך לאכול, ואמר שתכלית הכוונה הרי היא "דירה בתחתונים" והיא מוטלת על כל אחד ואחד, ובזה הוא הציל את ר"א המלאך שנשמתו נשארה כאן למטה מלובשת בגוף. ועל זה אמר שאולי בזכות זה שהציל את בנו של הרבי, של המגיד, בשביל זה זכה שעליו הוטלה טהרת הראש.

הדור ורצו לנתק ילד יהודי מאברהם אבינו.

הרמז לעניינינו הוא: בתורה יש שני חלקים, חלק הנגלה וחלק הנסתר, וזה לא סתם שמישהו קבע זאת, ואין זה מפני שזה יותר קשה לכן זה נסתר, אלא אליבא דאמת זה כך. על פי התורה נגלה זה נסתר זה נסתר. כמו שבמרכבה, אברהם הוא רגל ימין ויצחק הוא רגל שמאל מפני שכך הוא ברגלי המרכבה, כך גם בתורה. וכמו שהקב"ה הפך שרגל שמאל תהיה בבחינת ימין בכדי למנוע טעות מצד ליצני הדור, כך גם כאן: הקדוש ברוך הוא קבע על ידי הבעל שם טוב ותלמידיו ותלמידיו תלמידיו, שמכיון שיש "ליצני הדור" שרוצים לנתק ילד יהודי מיהדות, אזי הופכים את היוצרות, וגם נסתר דתורה יהיה גם כן בגלוי.

יתרה מכך: הקדוש ברוך הוא יכול היה לעשות בשתי אופנים, או להפוך את יצחק דומה לאברהם, או להיפך, שאברהם יהיה דומה ליצחק. ובכל זאת "מה עשה הקב"ה - צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם". ובעניינינו - חסד זהו המשכה מלמעלה למטה, היינו נגלה דתורה, כמים היורדים ממקום גבוה ומתגלים במקום נמוך,

3. בראשית רבה מז, ו.

יסוד חובת חינוך ע"פ הלכות תלמוד תורה בשו"ע רבינו

הגאון הגדול הרב זלמן נחמיה גולדברג שליט"א

לחנכו במצוות מן התורה אלא מדברי סופרים, אבל תלמוד תורה מצות עשה מן התורה על האב ללמד את בנו הקטן תורה". היינו שיש חילוק בין חובת חינוך בכל המצוות לחובת חינוך במצוות תלמוד תורה, שבכל המצוות החיוב הוא רק מדרבנן, ובמצוות תלמוד תורה זהו מדאורייתא.

ובפשטות, "תלמוד תורה" אין הכוונה רק על לימוד הלכות התורה, שיבין את דברי התורה (וכפי שמאריך שם בהמשך הפרק בשיעור החובה עד כמה מחויב בזה להביא את בנו למצב שיבין מעצמו לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא), אלא גם יסודות האמונה בכלל, וכמפורש בקרא בנוגע למעמד הר סיני - שזהו דבר יסודי בכללות האמונה, והרי כבר במצרים הודיע הקב"ה למשה רבינו "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון

ישנה נקודה יסודית מאוד בגדר מצוות חינוך, המתיישבת ומתבהרת לאור דברי אדמו"ר הזקן בהלכות תלמוד תורה שלו. ידועים דברי הגמרא במסכת נזיר (כט, ב) האומרת שמצוות חינוך אינה אלא מדרבנן.

ושואלים על כך, הרי מקרא מלא דיבר הכתוב (וירא יח): "המכסה אני מאברהם... ואברהם היו יהיה לגוי גדול... כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת אחריו ושמרו דרך ה'". הקב"ה אוהב את אברהם אבינו בגלל שהוא מצווה את בניו אחריו לשמור דרך ה'. ואיך אפשר לומר שזהו רק דרבנן?

אמנם על פי דברי אדמו"ר הזקן בריש הלכות תלמוד תורה, הדברים מובנים היטב: את הלכות תלמוד תורה הוא פותח בזה הלשון: "אף על פי שהקטן פטור מכל המצוות וגם אביו אינו חייב

מפני מיעוט הלבבות של הדור, מפני החלישות שישנה בתקופה זו, מצד ליצני הדור "המלעיגים" (כלשון הרמ"א בתחילת שו"ע אורח חיים).

אבל יש טעם שני להתגלות החסידות בדורות אלו - אדרבא, דוקא מצד התעלות הדורות. והיינו, משום שבכל יום ויום נעשים קרובים יותר לביאת המשיח.

[עניין זה יובא בהרחבה בגיליון הבא אי"ה].

וגבורה, שהיא העלאה והסתלקות מלמטה למעלה, היינו נסתר דתורה, דברים העומדים ברומו של עולם. והקב"ה "צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם", שהנסתר הופך להיות נגלה, שגם הנסתר יהיה בגלוי. הכל בשביל מה? בשביל להציל יהודים מקשיי הגלות ופיתויי היצר של עקבתא דמשיחא.

זהו טעם אחד למה התגלתה תורת החסידות דווקא בדורות האחרונים,

רבנות רכשו ספרים ביריד החסידות שהתקיים במקום

אין זה מחסיר בצורת החינוך לקיום מצוה זו בגדלותו ודו"ק.

על כל פנים למדים אנו חשיבות ענין החינוך ליסודי הדת ולימוד התורה שהוא מדאורייתא ומתחיל "משיתחיל לדבר", ועל זה אמר הקב"ה שהוא אוהב את אברהם אבינו שחינך על עבודתו "ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם". ובחשיבות הדבר יש ללמוד ממה שאמרו חז"ל במשנה (סנהדרין לו, א) בנוגע לקין שהרג את הבל "ויאמר ה' אל קין... קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה" - "דמו ודם זרעיותיו" - שהרי אם לא הרגו קין להבל היו היום עוד מיליארדי מיליארדים של אנשים! ומדה טובה מרובה, כשמשיקעים בחינוך על פי הראוי, הרי זה נוגע עד סוף כל הדורות - דמו ודם זרעיותיו!

ומוכן ופשוט שיש להיזהר במאוד מלהרגיל את הילדים מלהשתמש במכשירים הטכנולוגיים, אשר הסכנה בהשתמשות בהם גדולה במאוד, מלבד סכנות עצומות הלכתיות הטמונות בהשתמשות בהם, ומסיימין בטוב.

כאן כלול שגדול אינו יוצא ידי חובתו כלולב השאול, איך יצא הקטן ידי חובה באופן זה?

ועל פי האמור יש לומר כך, דהנה בשו"ע (סי' תרנח) נפסק שאם "נתנו לו סתם (את הלולב) הוי כאילו אמר לו על מנת שתחזירהו לי, דמסתמא על דעת כן נתנו לו כיון שצריך לצאת בו שאין לו אחר". ועל פי זה יש לומר, דכשמביא לקטן את הלולב ביום הראשון בסתם, בדרך ממילא הוי שאלה ולא מתנה, דכיון שכוונתו בסתם היא שיהיה באופן הרצוי, הרי היות ואם יתן במתנה לא יוכל הוא בעצמו לצאת בו אחר כך, אם כן כוונתו בסתם היא שלא לתת במתנה, אלא בשאלה. ובנוגע לשאלה שהרי גדול אינו יוצא בשאול, הרי הנותן לא "השאיל" לקטן את הלולב, אלא הוא נתנו לו בסתם, ובכהאי גוונא שפיר מהני אצל גדול, כי אצל גדול אנו מפרשים את הסתמא כמתנה, ואם כן שפיר אפשר להביא לקטן לולב בסתמא, ומה שבפועל אצל הקטן זה נחשב כשאלה

יחנכו לקרוא שמע שלא בזמנה, וחינוך כזה לא יתכן, שהרי הבן יתרגל לקרוא שמע אחרי זמנה, ולכן פטרו מלכתחילה את האב מחובה זו לחנך את בנו בקריאת שמע.

נקודה מעניינת נוספת אפשר לבאר על פי יסוד הנ"ל:

הגמרא בריש מסכת סוכה (ג, ב) מביאה "מעשה בהילני המלכה בלוד שהיתה סוכתה גבוהה מעשרים אמה והיו זקנים נכנסין ויוצאין לשם ולא אמרו לה דבר, אמרו לו משם ראייה אשה היתה ופטורה מן הסוכה אמר להן והלא שבעה בנים הוו לה". ומבארת הגמרא: "הכי קאמר להו כי תאמרו בנים קטנים היו וקטנים פטורין מן הסוכה כיון דשבעה הוו אי אפשר דלא הוי בהו חד שאינו צריך לאמו", ומבואר שהקטן החייב במצווה מצד חינוך (כמו בסוכה בקטן הצריך לאמו שאז מתחיל חיוב חינוכו למצוה זו) צריך הוא לקיימה בכל פרטיה, גם בפרטים אלו שאינם אלא מדרבנן, וכמו פסול סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה שאינו אלא מדרבנן, ובכל זאת קטן שחייב רק מצד חינוך, מחויב לשבת בסוכה שאינה גבוהה עשרים אמה.

והנה בגמרא שם (מו, ב) "אמר ר' זירא לא ליקני איניש הושענא לינוקא ביומא טבא קמא, מאי טעמא דינוקא מקנא קני אקנויי לא מקני ואשתכח דקא נפיק כלולב שאינו שלו". וכתב הריטב"א, שהעצה היא להשאיל לתינוק את הלולב ובכך יצא ידי חובתו שמצד חינוך, דאע"פ שגדול אינו יוצא ביו"ט ראשון כלולב השאול כיון שאינו "שלכם", מ"מ בקטן שכל חיובו הוא רק מצד חינוך, יוצא ידי חובה אף בשאול. ומקשים עליו מהגמרא הנ"ל בנוגע לסוכה, דהא מהתם מוכח שגם קטן צריך לקיים מצווה בכל פרטיה ודקדוקיה, ואם כן

את האלוקים על ההר הזה", והרמב"ם בהלכות יסודי התורה מאריך בזה, הנה על זה אומרת התורה "רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך... והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחרוב" דהיינו זכירת מעמד הר סיני, שיש בזה חיוב יסודי להנחיל זאת לבניו אחריו, וכפי שמאריך הרמב"ן עה"ת שם.

ואם כן, מה שכתוב בנוגע לאברהם "למען אשר יצווה את בניו... ושמרו דרך ה'", היינו בנוגע לעיקרי האמונה והתורה, שחובת החינוך בזה היא באמת מדאורייתא. ולא זו בלבד, אלא "משודע לדבר" כבר אז מתחיל חובת החינוך בעניין זה!

על פי זה יש ליישב קושיית התוס' על רש"י, דהנה במשנה (ברכות כ, א) אמרו שקטן פטור מקריאת שמע, ופירש רש"י דהיינו "אפילו קטן שהגיע לחנוך, לא הטילו על אביו לחנכו בק"ש לפי שאינו מצוי תמיד כשמגיע זמן ק"ש". ומקשים על זה התוס' שם: "ולא נהירא דהא קטן היודע לשמור תפילין אביו חייב לקנות לו תפילין אלמא כשהגיע לחינוך דשייכי ביה תפילין חייב בתפילין, ובקריאת שמע נמי יש לחייבו יותר מסתמא מדאשכחן התם קטן היודע לדבר אביו מלמדו תורה ופסוק ראשון של ק"ש".

אמנם על פי הנ"ל הרי יש כאן ב' ענינים: מה שהגמרא אומרת שחייב ללמדו תורה ופסוק ראשון של קריאת שמע, זהו בחינוך הכללי על התורה ויסודות האמונה כנ"ל, ופשיטא שאביו חייב ללמדו משיתחיל לדבר. אבל דברי המשנה עוסקים בחינוך למצות קריאת שמע כמצווה פרטית, וזהו רק מדברי סופרים, ויש לה את גדר החיוב שלה אשר אחד מהם הוא זמן קריאתה, ובזה הנה היות והבן אינו מצוי אצל אביו תמיד בזמן קריאת שמע, אם כן הוא

שילוב שמחת ההילולא של המגיד ממעזריטש זי"ע עם שמחת שחרור תלמידו בעל התניא זי"ע מבית הסוהר

הגה"ח הרב פנחס פרידמאן שליט"א
ראש הכוללים דחסידי בעלזא

בעזרת השי"ת, ברשות מרנן ורבנן, כל הקהל הקדוש הזה.

התאספנו כאן היום אור ליום י"ט כסלו, בראשות גדולי תורה ומשפיעים בחסידות, יומא דהילולא של המגיד הקדוש הרבי ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע, עם יום של שמחה על יציאתו ושחרורו של האדמו"ר הזקן בעל ה"תניא" מבית הסוהר בעיר פטרבורג.

כלל גדול הוא לנו, יהודים מאמינים בני מאמינים בה' ובתורתו, ששום דבר אינו במקרה, אלא הכל נעשה בהשגחה פרטית, הנה כי כן מאחר שנסתבבו מן השמים שני האירועים הללו ביום אחד, הרי ברור שיש קשר בין פטירתו של המגיד ממעזריטש מן העולם הזה לחיי העולם הבא, ליציאתו ושחרורו של תלמידו האדמו"ר הזקן זי"ע מבית הסוהר.

לכבשה ולמלוך עליה... כך שתי הנפשות האלקית והחיונית הבהמית שמהקליפה, נלחמות זו עם זו על הגוף וכל אבריו, שהאלקית חפצה ורצונה שתהא היא לבדה המושלת עליו ומנהיגתו... אך נפש הבהמית שמהקליפה רצונה להיפך ממשי."

הנפש האלקית במאסר של הגוף והנפש הבהמית

והנה כאשר נתבונן עוד נראה, כי האדמו"ר הזקן ואחריו כל נשיאי חסידות חב"ד לדורותיהם מתייחסים לנשמה האלקית, כאילו היא נתונה במאסר של הגוף, הנפש הבהמית. כי בעוד שהגוף והנפש הבהמית מתאווים לתאוות העולם הזה, הרי שהנפש האלקית כל תשוקתה וחפצה הוא למלא את רצון ה', והעבודה המוטלת עלינו היא לשחרר את הנפש האלקית ממאסרה, כמו שהאריך בזה ב"תניא" (פרק מז) שהשחרור נעשה על ידי שאדם משתמש עם הנפש הבהמית לקיים מצוות ה' במחשבה דיבור ומעשה, כי על ידי זה מתעלה קליפת נוגה אל הקדושה, ושוב אין מסך המבדיל בין הנשמה האלקית ובין אור אין סוף, שרצונו הוא שיקיים האדם מצוות ומעשים טובים. לפי זה הוא אומר שם בלשון קדשו:

"והנה בכל דור ודור וכל יום ויום חייב אדם לראות עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים, והיא יציאת נפש האלקית ממאסר הגוף משכא דחויא, ליכלל ביחוד אור אין סוף ב"ה על ידי עסק התורה והמצוות בכלל, ובפרט בקבלת מלכות שמים בקריאת שמע, שבה מקבל וממשיך עליו יחודו יתברך בפירוש, באמרו ה' אלקינו ה' אחד."

הנה כי כן נשכיל להבין השמחה הגדולה על היציאה מן המאסר של האדמו"ר הזקן, כי ישועה גדולה זו היתה בגדר רמז ברור על התגלות והתפשטות

ונראה לבאר הקשר ביניהם, כי כאשר נתבונן בתורת החסידות בכלל ובתורת חסידות חב"ד בפרט, נראה שהיא מבוססת על הרבה יסודות גדולים ועצומים, ואחד מהם הוא כפי שמבאר האדמו"ר הזקן ב"תניא" (פרקים א"ב):

"אך ביאור הענין על פי מה שכתב הרב רבי חיים וויטאל ז"ל בשער הקדושה [ובע"ח שער נ' פ"ב], דלכל איש ישראל אחד צדיק ואחד רשע יש שתי נשמות, דכתיב (ישעיה נז, טז) ונשמות אני עשיתי, שהן שתי נפשות נפש אחת מצד הקליפה וסטרא אחרא, והיא המתלבשת בדם האדם להחיות הגוף, וכדכתיב (ויקרא יז, יא) כי נפש הבשר בדם היא... ונפש השנית בישראל היא חלק אלוקה ממעל ממש, כמו שכתוב (בראשית ב, ז) ויפח באפיו נשמת חיים, ואתה נפחתה בי, וכמ"ש בזה, מאן דנפח מתוכיה נפח, פירוש מתוכיותו ומפנימיותו."

בהמשך הדברים (פרק ט) מבאר האדמו"ר הזקן באריכות, כי הנפש האלקית מקומה במוח שבראש, והיא מתלבשת בנפש הבהמית שמשכנה בחלל השמאלי שבלב, כי הנפש האלקית אין לה שום יכולת לעשות מעשה בפועל ממש, כי אם על ידי התלבשותה בנפש הבהמית המלוכשת בדם האדם, כדי להוציא על ידה את כל רצונה מן הכח אל הפועל במעשה.

"והנה מקום משכן נפש הבהמית שמקליפת נוגה בכל איש ישראל, הוא בלב בחלל שמאלי שהוא מלא דם, וכתיב כי הדם הוא הנפש... אך מקום משכן נפש האלקית הוא במוחין שבראש, ומשם מתפשטת לכל האברים וגם בלב בחלל הימני שאין בו דם, וכמו שכתוב לב חכם לימינו..."

אך הנה כתיב ולאום מלאום יאמץ, כי הגוף נקרא עיר קטנה, וכמו ששני מלכים נלחמים על עיר אחת, שכל אחד רוצה

הניסיון הגדול שהיה ליוסף (בראשית לט, יא): "ויהי כהיום הזה ויבא הבית לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית, ותתפשוהו בבגדו לאמר שכבה עמי, ויעזוב בגדו בידה וינס ויצא החוצה". ופירש רש"י, ומקור הדבר בגמרא (סוטה לו:): "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון".

וביאר המגיד הקדוש הרבי ר' דוב בער ממעזריטש זי"ע בדרך עבודה ענין דיוקנו של אביו שנראה ליוסף בחלון, כפי שהביאו בשמו תלמידיו המובהקים ה"קדושת לוי" (פרשת ויצא), וה"מאור עינים" (פרשת בראשית), ומקור הדברים ב"מגיד דבריו ליעקב", "לקוטי אמרים" מהמגיד ממעזריטש (בדפוס חב"ד אות יח), על פי יסוד גדול בתורת החסידות שמקורו מדברי הבעש"ט הקדוש זי"ע בענין עבודת "העלאת המדות", שיעלה כל המדות החומריות לשורשן הרוחני בקדושה.

למשל במדת החסד, אם הוא עוסק באכילה ושתייה ושאר תענוגי העולם הזה, יכוון במחשבתו להעלות את האהבה הטמונה בתוך הגשמיות לשורשה מדת

תורת החסידות, המלמדת אותנו איך לשחרר את הנפש האלקית ממאסרה.

בדרך זו נוכל להבין הקשר הנפלא בין שחרורו של האדמו"ר הזקן מבית הסוהר, עם פטירתו של מורו ורבו המגיד ממעזריטש זי"ע ביום זה, שהרי גם פטירת הצדיק היא בבחינת שחרור הנשמה מתוך מאסרה בגוף, כמבואר בספרים הקדושים ענין פטירת הצדיק במיתת נשיקה, שמגלים לו מן השמים השגות כל כך גדולות של תורה, שאי אפשר להשיג כל זמן שהנשמה סגורה בתוך כבלי הגוף, ומגודל ההשתוקקות הנשמה נפרדת מן הגוף ועולה למקום מנוחתה.

רעיון נשגב של המגיד ממעזריטש זי"ע על דיוקנו של יעקב שנתגלה ליוסף הצדיק

עתה הבה נראה איך כל זה מתקשר עם תורת החסידות, ממשנתו הטהורה של בעל ההלולא המגיד ממעזריטש זי"ע, שהיה רבם של כל הצדיקים האדמורי"ם ברוסלאנד, בפולין ובגאליציה.

בפרשתנו פרשת וישב אנו למדים על

האדמו"ר הזקן השתחרר מן הכלא בשעה שקרא הפסוק: "פדה בשלום נפשי"

על פי האמור נשכיל להבין מה שגילה האדמו"ר הזקן בעל ה"תניא", במכתבו לידידו ורעו הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע בעל "קדושת לוי", שהיה גם כן מתלמידיו הגדולים של המגיד ממעזריטש זי"ע:

"ברם כגון דא צריך להודיע, כי זה היום אשר עשה ה' עמנו, הוא יום שנכפל בו כי טוב י"ט בכסליו, יומא הילולא רבא פטירת רבינו הקדוש ז"ל, וכשהייתי קורא בספר תהלים בפסוק (נה, יט) פדה בשלום נפשי, קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו, יצאתי לשלום, ואסיים בשלום, מה' שלום".

ולפי המבואר נסתבב כך מן השמים, כי דוקא בשעה שאמר את הפסוק: "פדה בשלום נפשי", אשר דוד המלך מדבר שם על פדיית הנפש האלקית מתוך מאסרה בכבלי הנפש הבהמית, אז נשתחרר מבית הסוהר כדי לגלות את

החסידות, אשר תכליתה ללמד את האדם איך לשחרר את הנפש האלקית ממאסרה בתוך הגוף והנפש הבהמית, ועל כך התפלל דוד המלך (תהלים קמב, ח): "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך".

על פי האמור יתכן לבאר המנהג בחסידות חב"ד, ומקור הדבר מכ"ק האדמו"ר הרשב"ב זי"ע, שהגדיר את יום י"ט בכסלו: "ראש השנה לחסידות". ויש לבאר הענין על פי מה ששנינו בגמרא (ראש השנה י:): "בראש השנה יצא יוסף מבית האסורין". ופירש החידושי הרי"ם, כי בכל ראש השנה יוצאת ומתגלה הנקודה הפנימית, הנקודה היהודית, שכל השנה היא לפעמים בבחינת תרדמה, סגורה בתוך הנפש הבהמית, ובראש השנה היא יוצאת מבית האסורים של הגוף. לכן ראוי לתאר את יום י"ט כסלו כאשר יצא האדמו"ר הזקן מבית האסורים, כראש השנה לחסידות, שבו התפשטה תורת החסידות המלמדת אותנו איך לשחרר את הנפש האלקית מכבלי הנפש הבהמית.

רבות רכשו ספרים ביריד החסידות שהתקיים במקום

לבשה לו ערבית", וכן להיפך, על פי המבואר במדרש (ויק"ר לב, ה): "יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו ישראל בזכותו, אמר רבי חייא בר אבא, כדאי היה גדור ערוה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו". נמצינו למדים מזה כי יוסף הצדיק סלל את הדרך בקדושתו לכל ישראל שיתקדשו במצרים.

והענין בזה על פי מה שמבאר כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זי"ע כמה פעמים ב"לקוטי שיחות", ההבדל בין העבודה של יוסף הצדיק לשאר השבטים, כי שאר השבטים היו רועי צאן שהתבודדו ופרשו מכל עניני העולם הזה, אבל יוסף הצדיק היה בגלות מצרים, והיה משנה למלך העוסק בכל עניני העולם הזה: "אף על פי כן כל טרדות אלו, לא ניתקו אותו, ואפילו לא בלבלו אותו בעבודת ה', וגם בעת עסקו בהם נשאר בתכלית הדביקות באלקות, עד שהיה מרכבה ממש לאלקות". ולפי המבואר היה יוסף הצדיק צריך לעסוק בעניני העולם הזה ולהתקדש בהם, כדי לסלול בכך את הדרך לכל ישראל שיתקדשו במצרים.

מעתה הן אמת שהאדמו"ר הזקן כבר מזהיר אותנו ב"לקוטי אמרים" (פרק כח): "ואפילו אם נופלים לו הרהורי תאוות ושאר מחשבות זרות בשעת העבודה בתורה או בתפלה בכוונה, אל ישית לב אליהן אלא יסיח דעתו מהן כרגע. וגם אל יהי שוטה לעסוק בהעלאת המדות של המחשבה זרה כנודע, כי לא נאמרו דברים ההם אלא לצדיקים שאין נופלים להם מחשבות זרות שלהם כי אם משל אחרים". אבל ברור כי שלא בשעת ניסיון, בוודאי ראוי לכל אדם לעסוק בעניני העולם הזה בלתי לה' לבדו, בבחינת (משלי ג, ו): "בכל דרכיך דעהו", להעלות כל שמחה ותענוג בגשמיות לשמחה ותענוג רוחנית בעבודת ה'.

הנה כי כן זהו שבחרו חכמינו ז"ל לתאר

החסד, וישתמש באהבה זו לאהוב את ה' בכל לבבו ונפשו. וכן במדת הגבורה, אם נופל עליו פחד גדול מאיזה דבר גשמי שגורם לפחד ויראה, יעלה את הפחד לשורשו במדת גבורה ליראה את ה'. וכן במדת תפארת, אם הוא רואה דבר שיש בו יופי חומרי, יאמר בלבו הלא יופי זה נשתלשל ממדת תפארת של מעלה, אם כן מה לי להתפעל ולהתדבק ביופי החומרי למטה, הלא יותר טוב להתדבק בתפארת של מעלה להתפאר בה' ובתורתו.

והנה מבואר בגמרא (יומא לה:): "אמרו עליו על יוסף הצדיק, בכל יום ויום היתה אשת פוטיפר משדלתו בדברים, בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית, בגדים שלבשה לו ערבית לא לבשה לו שחרית". מבואר מזה כי הניסיון הגדול של יוסף היה שהתפארה לפניו ביופיה, והיה צריך יוסף להתגבר על יופיה החיצוני החומרי, ולהעלות את היופי הפנימי לשורשו במדת תפארת.

הנה כי כן זהו ביאור הגמרא: "באותה שעה באתה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון", על פי הידוע כי יעקב אבינו עבד את ה' במדת תפארת, להעלות כל עניני היופי בעולם הזה בלתי לה' לבדו. וזהו הענין שנראתה ליוסף דמות דיוקנו של אביו יעקב שמדתו תפארת, שהתכוון במחשבתו להעלות כל היופי החומרי לשורשו במדת תפארת שהיא דמות דיוקנו של יעקב. וזהו פירוש הכתוב: "ויעזוב בגדו אצלה", שהשאיר אצלה את הלבוש החיצוני של היופי החומרי, "וינס ויצא החוצה", להעלות היופי לשורשו במדת תפארת.

כל תאוות העולם הזה הן בבחינת: בגדים שלבשה לו שחרית וערבית

ויש להוסיף נקודה חשובה, מדוע בחרו חכמינו ז"ל לתאר את הניסיון של יוסף בבחינת: "בגדים שלבשה לו שחרית לא

את הניסיון של יוסף הצדיק: "בגדים שלבשה לו שחרית לא לבשה לו ערבית, בגדים שלבשה לו ערבית לא לבשה לו שחרית", כי כך ממש הוא שורש כל הניסיונות של העולם הזה, שכל תאוות העולם הזה מתלבשות בכל מיני בגדים חדשים לבקרים, יש ניסיונות שהם ביום כאשר אדם יוצא לפעלו להרוויח את לחמו, שהם בבחינת: "בגדים שלבשה לו שחרית", ויש ניסיונות שנופלים על האדם בלילה שהם בבחינת: "בגדים שלבשה לו ערבית".

אבל עלינו להאמין באמונה שלימה, שכל אלו הניסיונות הם רק בבחינת "בגדים" מלשון "בוגדים", כי כל מטרתם של הניסיונות הללו היא להעביר את האדם על דעת קונו ולבגוד בו ח"ו, ולכן נתן לנו הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו בבוקר מצות "קריאת שמע של שחרית", לקבל עלינו עול מלכות שמים בבוקר כדי לבטל בכך את הניסיונות של "בגדים שלבשה לו שחרית", ובלילה נתן לנו מצות "קריאת שמע של ערבית", כדי לקבל עלינו עול מלכות שמים ולבטל בכך את הניסיונות של "בגדים שלבשה לו ערבית".

נסיים בתפלה, שבזכות שנעסוק בתורת החסידות, המלמדת אותנו איך לשחרר את הנשמה ממאסרו של הגוף, איך להשתחרר מהבגדים של העולם הזה, שלובשת שחרית וערבית, נזכה שתתקיים בנו הבטחת מלך המשיח, שהשיב לבעל שם טוב הקדוש זי"ע על שאלתו: "אימתי קאתי מר", והשיב על כך: "בעת שיתפרסם לימודך ויתגלה בעולם, ויפוצו מעיינותיך חוצה, מה שלמדתי אותך והשגת, ויוכלו גם הם לעשות יחודים ועליות כמוך, ואז יכלו כל הקליפות ויהיה עת רצון וישועה".

לפי האמור יש לומר כי מלך המשיח רמז לו בכך, שביאת המשיח תלויה כאשר יפוצו "מעיינותיך חוצה", שמעיינות הקדושה שגילה הבעש"ט שנמצאים אצל כל אחד מישראל בנקודה הפנימית שבלב יפרצו "חוצה" בלי שום מסך המבדיל, ויוכלו ישראל גם הם לעשות יחודים - לפרוץ את כבלי המאסר של הנפש האלקית, אז נזכה לביאת משיח בן דוד ולבנין בית המקדש השלישי במהרה בימינו אמן.

מתחילים להשריש בילד את ההכרה בהשגחה פרטית על פי יסודי החסידות.

כ"ק אדמו"ר מבעלזא שליט"א:

ומהו הסדר בלימוד החסידות?

הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א:

בדרך כלל, הספר שמתחילים ללמוד עם תלמידים צעירים הוא "קונטרס ומעיין" לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע שנחשב יותר קל להבנה ובמשך הזמן לומדים פרקי תניא קלים יחסית להבנה. ואחר כך מאמרים יותר עמוקים. בעצם זה כמו בלימוד הגמרא, שלומדים אותה גמרא, רק שעם מבוגרים לומדים עם יותר 'לומדות' ופלפול, ועם צעירים לומדים אותה הסוגיא רק שמסתפקים בלימוד הפשט. את יסודות החסידות מתחילים לחנך כבר מקטנות.

הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א:

הרב יחזקאל בסר ע"ה (סגן נשיא אגודת ישראל באמריקה וחבר נשיאות הוועה"פ העולמי של אגו"י) סיפר מה ששמע מאחד שגר בשכנות לכ"ק אדמו"ר זי"ע בתקופת שהותו בברלין. יום אחד הגיע לאזור הרה"ק ר' אהרן מבעלזא, וכ"ק אדמו"ר זי"ע ביקש ממנו להתלוות אליו להקביל את פני הרה"ק. בהגיעם לשם, נכנסו לתור של יהודים שביקשו לתת "שלום" להרה"ק, שכידוע עטף את ידו במגבת וכך לחץ את ידי העוברים לפניו, ובנוסף גם ישב בראש מורכן ועיניים עצומות. ובהגיע תור רבינו הושיט לו הרה"ק את ידו תחילה עם המגבת, אך מיד הסיר אותה מעל ידו ובעוד הוא מרים את ראשו אל רבינו, הושיט לו את ידו שוב, והפעם ללא כל חוצץ. והתבטא "דאס איז א איידעלע האנט".

שביבים

משיחתו של הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א
אצל כ"ק האדמו"ר מבעלזא שליט"א

כ"ק אדמו"ר מבעלזא שליט"א:

מדוע עושים ענין כה גדול משחרורו של כ"ק בעל התניא, והלא היו עוד מתלמידי הבעש"ט שישבו במאסר ונשתחררו, כמו לדוגמא הרה"ק מרוז'ין?

הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א:

מספרים שבעת מאסרו של רבינו הזקן, היה הרה"ק ר' שלום מפרוהוביטש, אביו של הרוז'ינער, שבור מאד. אולי הסיבה לכך היא משום שרבינו הזקן היה קרוב מאד עם אביו הרה"ק ר' אברהם המלאך, בן המגיד ממעזריטש.

יום אחד ראו על פניו של ר' שלום שמחה גדולה, וכששאלו אותו מה טעם השמחה, אמר, שכתוב בזוהר שלפני ביאת המשיח תיראה הקשת בגוונים

מאירים במיוחד, וכיון שהיום ראה את הקשת מאירה באופן מיוחד ועדיין לא זכינו לביאת המשיח, בוודאי התרחש היום דבר גדול מאוד, ומסתמא זהו יציאת ה"הרב" מבית האסורים. כך אמר ר' שלום. ומזה מובן שי"ט כסלו אינו ענין פרטי של שחרור רבנו הזקן כאיש פרטי, אלא זה היה ענין כללי של קטרוג שהתעורר באותו זמן בשמים על גילוי החסידות ובגלל זה היה המאסר, וכשהוסר הקטרוג היה השחרור.

כ"ק אדמו"ר מבעלזא שליט"א:

מאיזה גיל מתחילים ללמוד חסידות עם תלמידים?

הגה"ח ר' יואל כהן שליט"א:

הרי הגמרא אומרת שכשהקטן מתחיל

לדבר אביו מלמדו תורה צוה לנו משה, והתחלת החינוך הוא מיד כשנעשה קצת בר דעת, כבר אז צריך לנטוע בו את האמונה בה' ואת ההכרה שיש בורא לעולם. וכמו"כ במה שחסידות מדגישה את האמונה בהשגחה פרטית, כבר מקטנות יש לחנך את הילד בהכרה בזה.

שמעתי פעם המחשה לזה - ילד קטן הולך ברחוב ונהיה צמא ומבקש מים לשותות. אחרי רגע מופיע רכב שמוכר שתיה ונותנים לו את מבוקשו. הרי זו הזדמנות לבאר לילד את המושג השגחה פרטית, ולהסביר לו שיתכן ונהג בכלל תכנן לנסוע ברחוב אחר, אבל כשהילד התחיל לחוש צמא, סיבב הקב"ה שהנהג יסע דוקא דרך רחוב זה. במילים אחרות - אין מצב ביניים, אלא או שיש השגחה פרטית בתמידיות על כל פרט ופרט מהנהגת העולם, או שהעולם מתנהל מעצמו. ברגע שמתחיל החינוך,

לב לדעת

תכנית לימוד בחסידות

מבחנים

במהלך השנה יתקיימו שלושה מועדי מבחנים.
בכל מועד ניתן להיבחן על יחידת לימוד אחת בלבד, לפי בחירתך.
מועדי המבחנים: 1. כסלו • 2. סוף זמן חורף • 3. סוף זמן קיץ.
המבחנים יתקיימו בכל רחבי הארץ (מלבד המבחן במועד כסלו)

איך מצטרפים?

- על מנת להצטרף לתכנית הלימוד ולמבחנים חובה להירשם מראש.
- עלות הרישום לכל מבחן: 10 ₪. בעת ההרשמה, כל נרשם מקבל את ספר הלימוד עליו בחר להיבחן.
 - הרישום וקבלת החוברות יתבצעו אצל הנציג בשיבה / בכולל.
 - ניתן להירשם ולקבל את החוברות גם ברשת 'פה נוף - פלדהיים' [חובה למלא את הטופס בחנות ולהגישו בדלפק].
 - הרישום לבחינה יתאפשר עד שלושים יום לפני כל מועד מבחן.
 - לא תתאפשר בחינה לתלמידים שלא נרשמו במועד.

מלגות הלימוד

קרבן 'לב לדעת' מעניקה מלגות מיוחדות לנבחנים.

מלגת יחידת לימוד אחת		מלגת יחידת לימוד כולל תוספת 'בקיאות'	
ציון	70-84%	70-84%	85-100%
בחור	300 ₪	350 ₪	450 ₪
אברך	400 ₪	450 ₪	550 ₪

למסיימים בהצלחה שלוש יחידות, תוענק מלגה נוספת בסכום 200 ש"ח.

מימוש המלגה

את המלגה ניתן לממש באמצעות כרטיס נטען רב פעמי בו יעודכנו אוטומטית סכומי המלגה, במגוון רשתות מובחרות בפריסה ארצית, הכוללות: ספרים, מזון, ביגוד, ציוד טיולים, אלקטרוניקה ועוד.

סניפי יפה נוף-פלדהיים ברחבי הארץ:
ירושלים: סופר סטור - מאה שערים 17, בר אילן 1, בית הדפוס 32, בית וגן - רח' הפסגה 45 יריד הספרים •
בני ברק: רבי עקיבא 130, השומר 18, ברטנורא 3, ראב"ד 1, רבי עקיבא 43, עזרא 45 • אלעד: יהודה הנשיא 90 •
רכסים: סביון 39 • מודיעין עילית: אבני נזר 20, שדי חמד 1, יהודה הנשיא 14 • אשדוד: יוסי בר חלפתא 10 רובע ז •
פתח תקוה: קהילות יעקב 4 גני הדר • ביתר עילית: ספריית ביתר - רחוב אלעזר המודעי 11

לפרטים נוספים: 072-2219050

למידע נוסף ולקבלת פרוספקט: lladaat@gmail.com | ההרשמה חובה!

"לב לדעת", תכנית הלימוד בחסידות שע"י 'מעיינותיך', פועלת זו השנה התשיעית, והיא מיועדת לאברכים ובחורים החפצים בלימוד עצמאי, שיטתי ומעמיק בחסידות, מבוסס על ספר התניא.

החל משנת תשע"ה התכנית מתקיימת במתכונת רב שנתית הכוללת מגוון מסלולים לבחירה עם שלושה מועדי בחינה במהלך השנה.

זו ההזדמנות להכיר מקרוב את משנתה העמוקה והרחבה של החסידות.

תכנית הלימוד מציעה 6 יחידות לימוד:

יחידה א': תניא, ספר של בינונים איז	יחידה ד': תניא, שער היחוד והאמונה איז
יחידה ב': תניא, ספר של בינונים יחיד	יחידה ה': תניא, אגרת התשובה
יחידה ג': תניא, ספר של בינונים להינ	יחידה ו': מאמרי חסידות לעיון

הודעה חשובה

הגנו להודיע לאברכי הכוללים ובחורי השיבות די בכל אתר ואתר, במלאות שנה ויותר לתכנית הלימודים הרב שנתית וליישומה בהצלחה,

לקראת תכנית הלימוד הבאה כסלו-ניסן פותחים אנו מסלול חדש

'תכנית עיונית' על יחידה ג' ויחידה ד'

המהווה אתגר למעוניינים בהעמקה בלימוד החסידות.

למשתתפים ייערכו ימי עיון, מבחנים מיוחדים ומלגות גבוהות

למסיימים בהצלחה 2 יחידות
לפרטים: טלפון 072-2792064

ואהבת את... בכל לבבך
בכדי שהלב יאהב
הראש צריך לדעת

הזדמנות מיוחדת לאברכים ובחורים בישיבה גדולה
תכנית לימוד מיוחדת במינה מבית "לב לדעת" לימוד עצמי של יסודות
החסידות באופן שיטתי מקיף ומעמיק ע"פ ספה"ק 'תניא' ליקוטי אמרים

"קרוב אליך" הדבר מאד

'תשובה', 'תורה', 'אחדות ה'", 'שמחה', 'אהבת ישראל', 'אהבת ה'",
'יראת ה'", 'נפש אלוקית', 'כוחות הנפש', 'אמונה'.

בא ללמוד עד כמה זה קרוב!

בתכנית הלימוד :

מגוון יחידות לימוד • מבחנים
נושאי מלגות • שלושה מועדי
בחינות על פני השנה

לב
לדעת

פרטים מעבר לדף